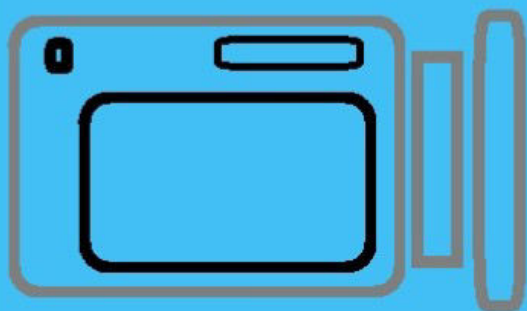

VIDEO PRODUKCIJA
ZA POČETNIKE

Milena Vojnović
Luka Smiljanić

PREDGOVOR

Dragi čitaoci,

Priručnik je namenjen učenicima osnovne i srednje škole koji nameravaju da se bave video produkcijom. Zasnovan je na našem ličnom iskustvu sa video produkcijom i nastao je kao rezultat dvogodišnjeg proučavanja medija i bavljenja video produkcijom sa više aspekata.

Upoznaćete se sa raznim celinama iz oblasti video produkcije. Vodićemo vas od ideje do realizacije. Osim tekstualnog data su i slikovna objašnjenja. Sadrži sve bitne pojmove za uspešno učenje tehnika.

Uz priručnik ćete ovladati tehnikama snimanja i montiranja videa. Priručnik će poslužiti i onima koji žele sami da nađu rešenja za neka pitanja.

Ovom prilikom se zahvaljujemo timu Novosadske novinarske škole koji je podržao našu ideju o stvaranju ovog priručnika.

Learning is an active process. We learn by doing. Only knowledge that is used sticks in your mind.

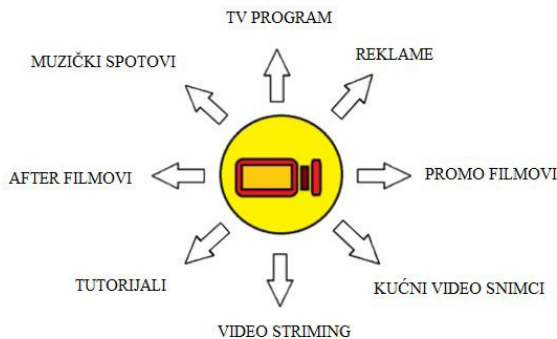
Dale Carnegie

SADRŽAJ

Nešto o video produkciji	4
Ideja	6
Organizacija tima	8
Scenario	10
Knjiga snimanja	16
Lokacija snimanja	19
Pozicije i pokreti kamere	20
Kadar	22
Plan	23
Montiranje video snimaka	25
Zaključak	

NEŠTO O VIDEO PRODUKCIJI

Video produkcija je umetnost pravljenja video snimaka, od pisanja scenarija, snimanja, editovanja, pa sve do krajnjeg cilja, a cilj je kreiranje vrhunskog video snimka.

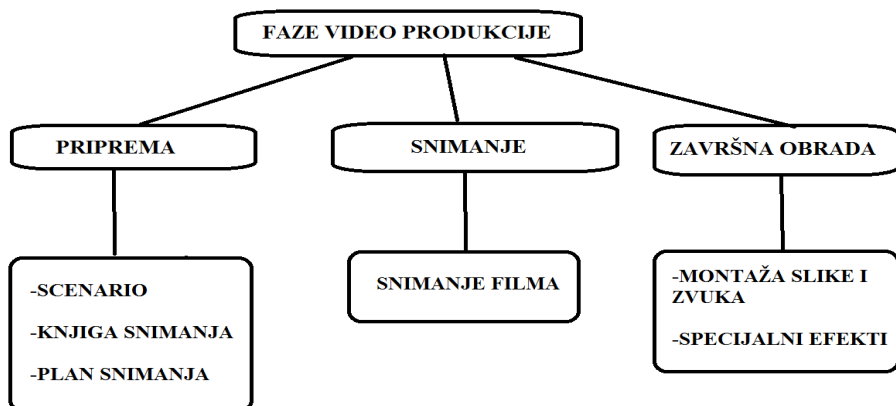

Video kao grana multimedije:

- TV program
- Reklame
- Promo filmovi
- Kućni video snimci
- Video striming
- Tutorijali
- After filmovi
- Muzički spotovi

Šta sve podrazumeva video produkcija?

IDEJA

Pre realizacije projekta (filma) potrebna je ideja. Ideja određuje temu filma. Dobro pitanje jeste kako doći do ideje.

Prvo bi trebalo da se zna šta je cilj filma, zapravo da li će to biti dokumentarac, komedija, drama...

Na primer, ukoliko je dokumentarac, moglo bi da se snima o školi, gradu, nekom značajnom objektu.

Do ideje se može doći u dogovoru sa drugarima, nastavnicima ili roditeljima. Uz njihovu pomoć, celu ideju i temu filma možete bolje razraditi.

Evo nekih primera:

Primer 1

Tema: Moja škola

Žanr: dokumentarni film

- proučiti letopis škole i literaturu iz biblioteke
- uraditi kratak intervju sa direktorom, nastavnikom...
- snimiti spoljašnjost ili unutrašnjost školske zgrade, npr. neke zanimljive detalje
- pretražiti informacije na sajtu škole
- razgovarati sa nekadašnjim učenicima škole (šta se promenilo, šta je ostalo isto, neki njihov utisak o tome itd.)

Kod ovakvih filmova pre snimanja je važno dobro se informisati o temi i porediti podatke koji se pronadu. Snimaju se značajni delovi škole, uglavnom su to

ulazi, hol, dvorište, učionice, biblioteka, zbornica, kancelarije i slično.

Primer 2

Tema: Prijateljstvo

Žanr: komedija

Neki smešan događaj sa prijateljem može biti ideja za film.

-razgovarati sa drugim učenicima o njihovom iskustvu

-zapisati zabavne situacije koje su se desile između školskih drugova i zatim ih rekonstruisati u filmu

-ne mora svaki detalj biti istinit, mašta uvek dobro dođe

Cilj ovih filmova je da zasmiju, a pritom da nešto naučimo iz njih. Bitno je dobro se organizovati i pripremiti za snimanje. Na primer, u filmu se može prikazati neki smešni nesporedak između prijatelja.

Inspiracija za film može doći dok radimo stvari u kojima uživamo: to može biti slikanje, vajanje, sviranje, ili neke druge vrste umetnosti, a isto tako i nešto drugo.

Predlozi:

1. Kad god dobijemo ideju, treba je zapisati u tom trenutku da se ne bi zaboravila i da bi se mogla dobro razraditi.
2. Razraditi ideju sa par prijatelja.
3. Pregledajte literaturu i čitajte knjige, one su uvek dobra inspiracija. Čitanjem se može proširiti znanje o nekim temama koje želite da razradite u filmu.

4. Razrada ideje se takođe može zapisati ili nacrtati u obliku neke šeme ili tabele.
 5. Nakon konačne razrade ideje ponovo proveriti ceo plan, ispraviti greške i dodati nešto ukoliko je neophodno.
 6. Svoje iskustvo možemo obogatiti i gledanjem različitih filmskih žanrova.
 7. Istorijat filma je veoma zanimljiva oblast čijim proučavanjem možemo mnogo da naučimo o filmu i ta znanja primenimo u svakodnevnom radu.
 8. Uvek se možeš obratiti nastavniku i članovima dramske sekcije, a korisno je i da budeš član te ili neke druge školske sekcije poput literarne ili novinarske.
- Ideja je od velikog značaja za ceo proces izrade filma. Ona određuje početak našeg rada i vodi nas kroz sve faze.

ORGANIZACIJA TIMA

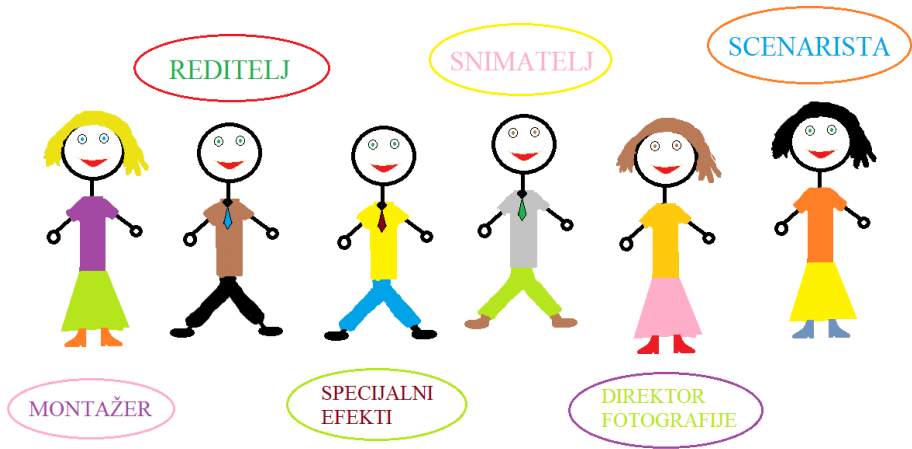
Za snimanje filma je neophodan tim. Čine ga režiser, reditelj, scenarista, montažer, direktor fotografije i stručnjak za specijalne efekte.

U timu početnika mogu da budu: editor, scenarista, režiser, reditelj, kamerman.

Slično je kao i kod profesionalaca, ali razlika je u tome što dosta stvari može da obavlja jedna osoba. Ipak, važno je da se unapred odredi šta je čiji zadatak.

Bitna stvar kod tima je da su svi u dobrim odnosima i da sarađuju. Svaki član tima zavisi od onog drugog.

Svako svoj zadatak treba ozbiljno da shvati i potrudi se da

ga uradi najbolje što može. Ne treba stalno nalaziti greške u tuđem radu, najbolje je poštovati dogovor i pomoći davanjem predloga.

SCENARIO

Osoba koja piše scenario zove se scenarista. Pisanje scenarija je jedan od najtežih zadataka.

Zašto? Tokom pisanja scenarija, scenarista mora znati mnogo pravila. Osim toga, bitno je da svim ulogama održi karakter i osobine. Scenario je deo video produkcije koji se vrti kroz sve faze rada i ne može se početi bez njega.

Za scenario se koristi font Courier i to isključivo veličina slova 12. Ceo tekst scenarija piše se samo tim jednim fontom. Tekst izgleda kao da je pisan pisaćom mašinom.

Scenario uvek sadrži:

1. Scene Heading
2. Action
3. Character
4. Dialogue
5. Parathetical
6. Transition

1. Scene Heading - naslov scene

-piše se isključivo velikim slovima

-uz levi rub

-ispred i iza naslova treba da bude jedan prazan red:

Scene Heading

2. Action - tekst koji opisuje šta se dešava na sceni

-opisuje fizička i psihička dešavanja na sceni (osim onoga što likovi govore)

-piše se sa jednim redom razmaka ispred i iza:

Action

Primer: Marko seda na fotelju pored stola i uzima novine sa njega. Počinje da ih čita.

3. Character/character name - ime lika koji govori pisati isključivo velikim slovima

- posle „Character“ sledi „Dialogue“, između se pišu dve tačke (:) bez razmaka.

MARKO: Kako su dosadne ove novine!

Character Extention - produžetak „Character“

koristi se kada se lik ne vidi na sceni, ali izgovara tekst

Postoje tri vrste „Character Extention“:

„V.O.“	„O.S.“	„CONT'D“
--------	--------	----------

1. „V.O.“ (voice over) - narator u pozadini govori šta se dešava na sceni
2. „O.S.“ (off screen) - lik nije prikazan u kadru, ali je na sceni (nije vidljiv) dok govori određeni tekst
3. „CONT'D“ (continued) - nastavlja takozvani „Dialogue“ koji je prestao na (nekoj) stranici i nastavlja na drugoj

4. Dialogue - dijalog

-tekst koji lik govori

-nalazi se ispod „Character“

-između „Character“ i „Dialogue“ ne stavlja se red razmaka

5. Parathetical - pokreti, izgovor (daje uputstvo na koji način se izgovara tekst ili sadrži propratnu aktivnost)

Parathetical se može zapisati na tri načina:

a. Character

Parathetical

Dialogue

Primer:

MARKO: (umorno, zevajući) Kako su dosadne ove novine!

b. Dialogue (Parathetical) Dialogue

-u sredini (Dialogue može biti presečen ponekim redom Paratheticala)

MARKO: Kako su dosadne (reče umorno, zevajući) ove novine!

c. Dialogue ,

. Dialogue (se završava)

Parathetical

-na kraju (red ispod poslednjeg reda tog dijaloga) tj. bilo gde u dijalogu gde je potrebno.

-između redova „Dialogue“ i „Paratheticala“ ne stavlja se red razmaka ni ispred ni iza.

Parathetical nije obavezan.

Primer:

MARKO: Kako su dosadne ove novine. (reče umorno, zevajući)

Parathetical nije obavezan.

6. Transition - kraj scene

-označava kraj scene

-piše se isključivo velikim slovima

-Ispred i iza „Scene Heading“ mora biti po jedan prazan red.

*Shot - tekst koji opisuje ugao kamere, kretanje kamere i slično

-shot tekst mora biti ispisan velikim slovima

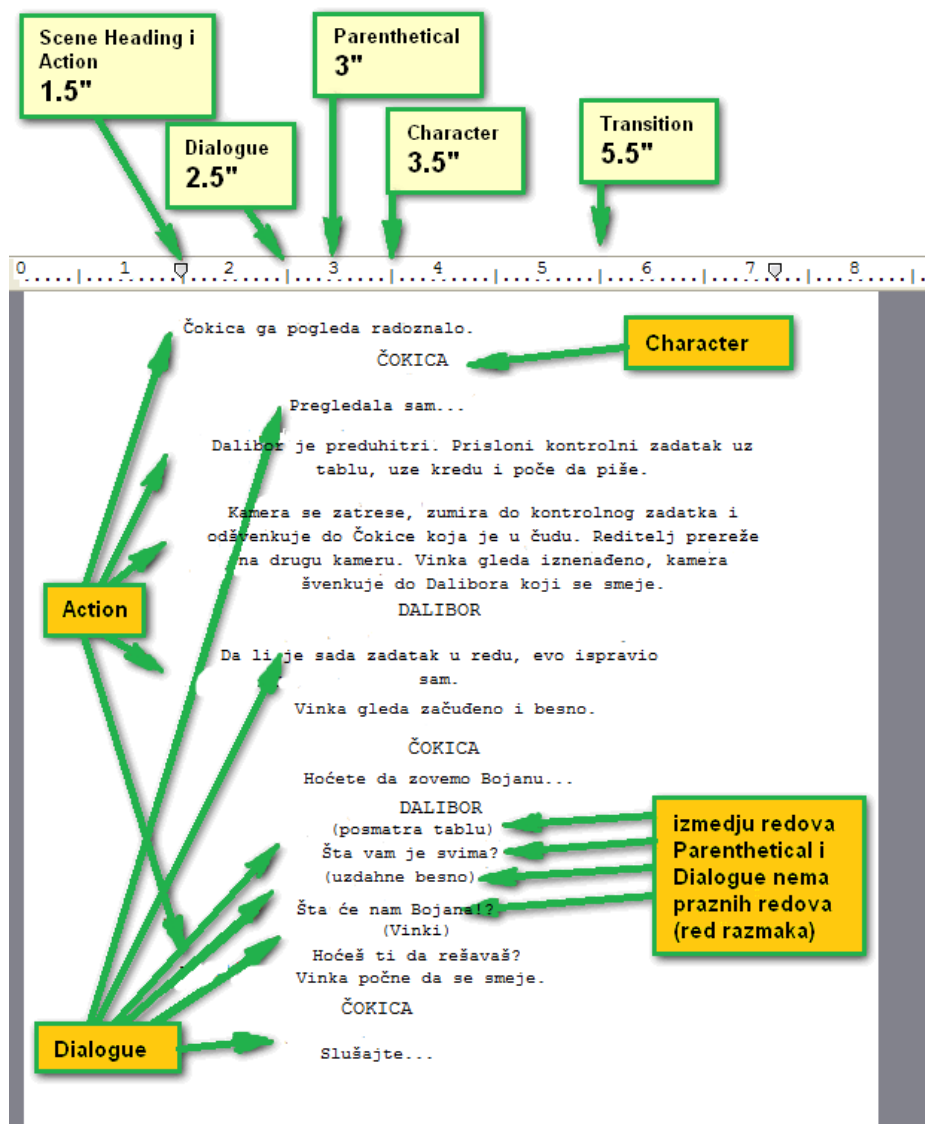
-shot nije obavezan

*MARGINE

	LEVA MARGINA	DESNA MARGINA	VELIKA/ MALA SLOVA
Scene Heading	1.5"	1"	sva velika slova
Action	1.5"	1"	
Character	3.5"	1"	sva velika slova
Dialogue	2.5"	2.5"	
Parathetic al	3"	3.5"	
Transition	5.5"	1"	sva velika slova

" se čita: inč

1" = 25,4mm

Na ovoj slici vidimo deo scenarija.

Zaplet

Najbitniji deo filma jesu zaplet i prepreka. Glavni glumac kroz ceo zaplet može imati više prepreka koje treba da pređe da bi došao do cilja.

Za to postoji formula koja glasi:

ZAPLET + PREPREKA = CILJ

Bitno je prvo odrediti šta je cilj glavnog glumca. Za olakšanje smišljanja i pisanja cilja možete postavljati sebi pitanja:

1. Šta je cilj?
2. Zašto je to cilj / zašto na toj lokaciji?
3. Kada se dešava?
4. Gde se dešava?

Prepreka je nešto (neko dešavanje ili slično) što sprečava glavnog glumca da dođe do cilja.

Dijalog

Kada pišete dijalog bitno je da imate izvučene teze šta ta osoba želi da kaže, odnosno šta želi da postigne rečenicom koju izgovara.

-Primer:

Otac prilazi sinu u želji da sazna gde su mu novine (sada kada imamo jasan cilj, lako će na pamet pasti par rečenica):

- „Hej, sine, da li si video moje novine?“
- „Gde su moje novine?“
- „Da li si dirao moje novine?“

Vrhunac zapleta

Vrhunac zapleta je deo kada zaplet postaje najteži, odnosno problem je sve veći. Taj deo zapleta je najzanimljiviji gledaocima i stvara napetost koja im ne da da se odvoje od TV - a dok se ne završi.

Rasplet

Rasplet je takođe bitan deo celog filma i bez njega film ne može biti gotov. U raspletu se zapravo rešava problem glavnog glumca.

Bitna stvar kod raspleta jeste to da mora biti smislen, takođe zaplet i rasplet su veoma vezani i drže se iste teme, odnosno istog problema.

KNJIGA SNIMANJA

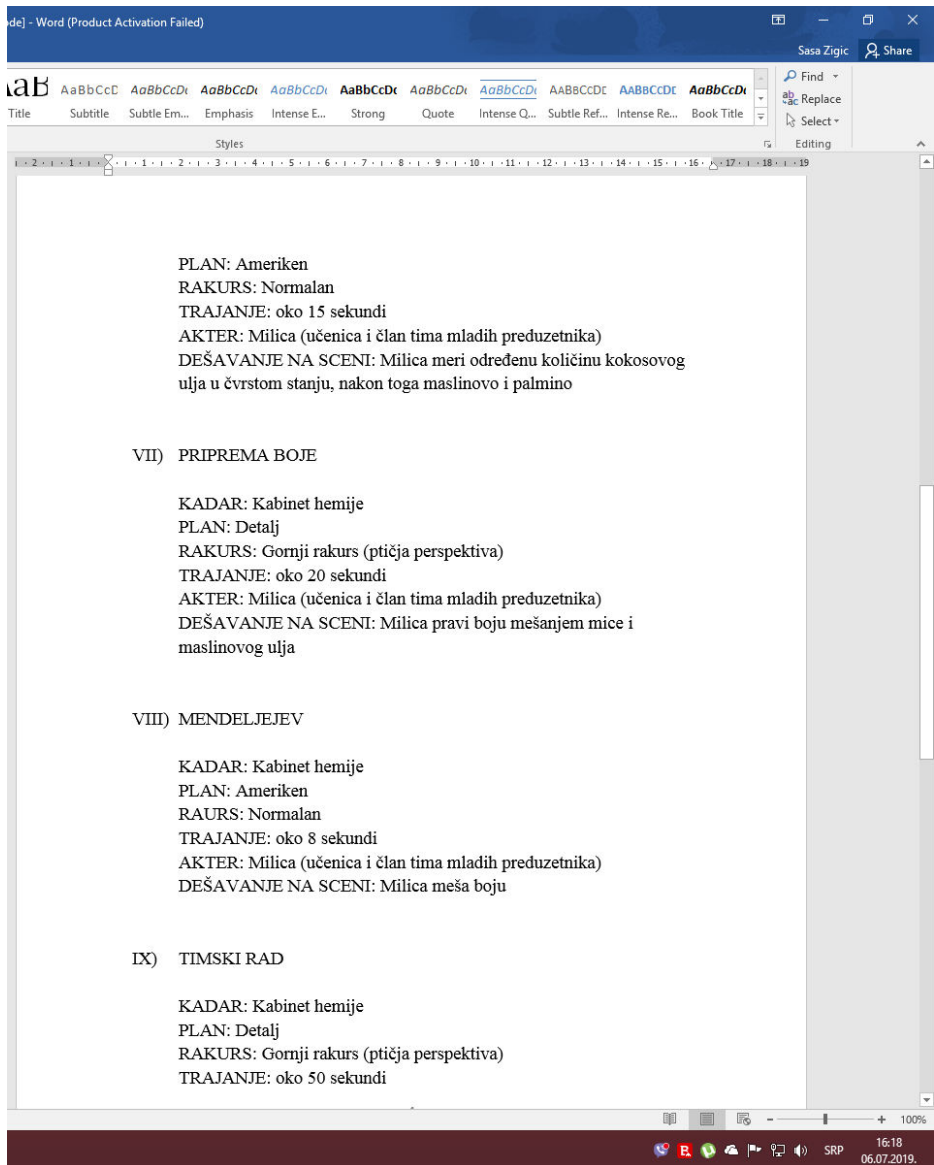
Knjiga snimanja je, pored scenarija vrlo važan deo u video produkciji. Ona se piše u odnosu na scenario.

Šta se dodaje u knjigu snimanja?

U njoj se piše kadar, plan, rakurs, trajanje, akter odnosno ko učestvuje na sceni i neka najznačajnija dešavanja na sceni.

U knjizi snimanja se za svaku scena upisuju nabrojane karakteristike. Svaka scena bi trebalo da ima svoj naziv.

Knjiga snimanja se kuca u Wordu, a ukoliko nemate računar slobodno može da se zapiše i na papiru.

DRUGI DEO KNJIGE SNIMANJA

(dva dela knjige snimanja na temu
JA KAO PREDUZETNIK)

LOKACIJA SNIMANJA

Kod profesionalaca lokacija može da podrazumeva neku oblast grada, drugi grad ili državu, neki drugi kontinent i slično.

Lokacija se u đlačkoj produkciji odnosi na grad u kom živimo ili možda neki drugi u blizini. To ne mora biti najlepši deo grada, nego mesto koje je najslučnije onom koje zamišljate.

To može biti naselje, centar, zabačeni deo, slepa ulica ili bilo šta drugo što odgovara radnji.

Primer:

Napisan je scenario. U njemu glumci treba da se sastanu na tajnom mestu u šumi.

Ukoliko je šuma daleko, onda to može biti tajnovito mesto koje smatrate slučnim: mali plac iza kuće koji je teško primetan, poljana, napuštena zgrada (ukoliko je bezbedna i ako imate dozvolu roditelja da tamo idete).

Ako nemate mogućnost da snimate na lokaciji kakvu ste zamislili, u nekim slučajevima možete kreirati slučnu.

Primer:

Ako u scenariju hoćete da snimate nekoliko scena restoranske atmosfere, možete da u kući jednu sobu preuredite da izgleda slučno kao u restoranu.

POZICIJE I POKRETI KAMERE

Pokreti kamere dele se na:

Prirodni - to su pokreti koje ljudsko oko može da prati.

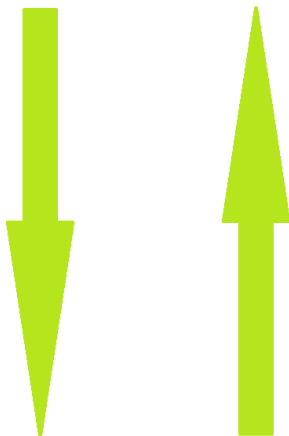
Oni se dele na:

1) far / kran

2) švenk

Far / kran su pokreti kada se kamera kreće po određenoj osi.

FAR / KLAN

Švenk je pokret kada se kamera kreće sa leva na desno ili obrnuto.

ŠVENK

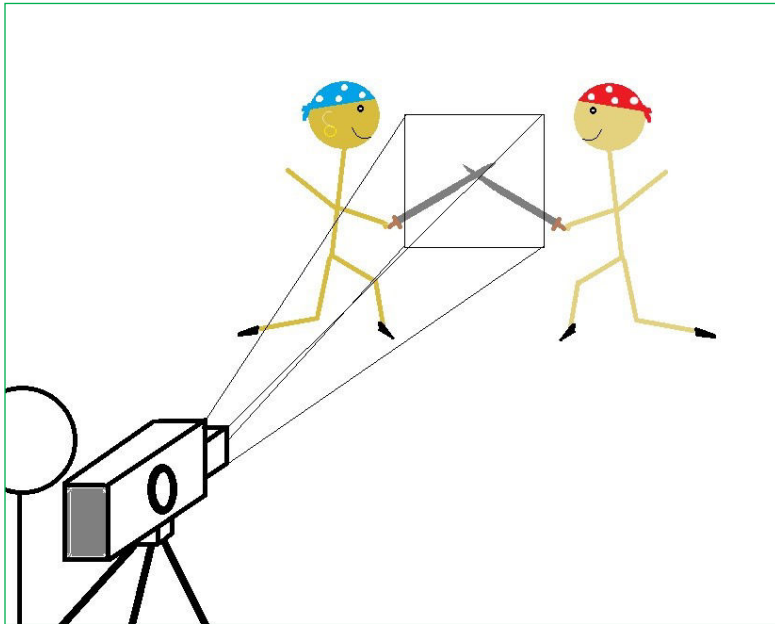
Neprirodni - pokreti koji nisu svojstveni ljudskom oku.

Postoji samo jedan neprirodni pokret i zove se zum. To je pokret koji ne treba da se koristi u početnom bavljenju video produkcijom, dok se ne stekne osećaj.

KADAR

Kadar je osnovni element montaže i filma. Kadriranjem uokvirujemo deo prostora koji vidimo, dok se sadržina obuhvaćena vidnim poljem kamere naziva kadar.

Na prikazanoj slici je uokviren deo koji kamera hvata i to je kadar s mačevima.

Mesto spajanja kadrova naziva se rez.

Grupa kadrova čini scenu.

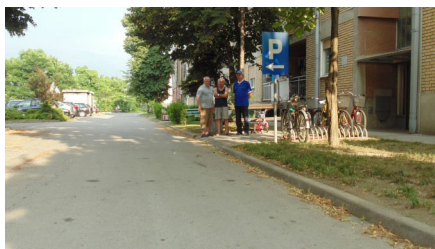
PLAN

Daleki opšti plan - master

Snima se sa 30-tak metara udaljenosti. Takođe je bitna okolina, a ne ljudi.

Master plan se snima sa 100 ili više metara. Važno je da se vidi lokacija. Ljudski likovi nisu bitni, ne razaznaju se. Cilj je da saznamo mesto dešavanja neke radnje.

Opšti plan - total

Srednji plan

Obuhvata čovekovu figuru od kolena naviše. Često je upotrebljavan u američkim vesternima da bi se videlo povlačenje revolvera, pa je po tome i nazvan „ameriken“.

Srednji plan obuhvata ljudsku figuru od temena do stopala. Počinje da se izjednačava važnost ljudi u kadru i okoline.

Ameriken

Srednje krupni plan služi za prikazivanje emocija, mimike i slično. Čovek je snimljen do pojasa.

Srednje krupni plan

Krupni plan

U vrlo krupnom planu naglasak je na očima, mimika je bolje uočljiva, a okolina skoro da se i ne vidi. U snimku su isečeni čelo i brada.

Vrlo krupan plan

Detalj

Kadar obuhvata tek deo ljudskog tela, na primer šake ili oči. Koristi se radi naglašavanja nekog objekta.

MONTIRANJE VIDEO SNIMAKA

Šta je montiranje? Montiranje ili editovanje video snimaka podrazumeva spajanje snimljenih kadrova u celinu, dodavanje specijalnih efekata, teksta i mnogo drugih stvari, i sve to pomoću posebnih programa.

Pre početka motniranja najbolje je napraviti izbor snimaka. Šta to znači? Svaki video bilo bi dobro preimenovati da znate na koji deo filma se odnosi. Nakon toga svaki video pregledati i na papir zapisati koji deo videa će se ubaciti u montažu, da bi se posle znalo kako skratiti video.

Primer:

Imate video koji traje 2 minuta i 47 sekundi.

Nakon pregleda videa, na papir zapišete „od 1:30 do 2:15“

To znači da sve što je snimljeno između zapisanog vremena, ide u montažu.

U montaži se to može još skraćivati.

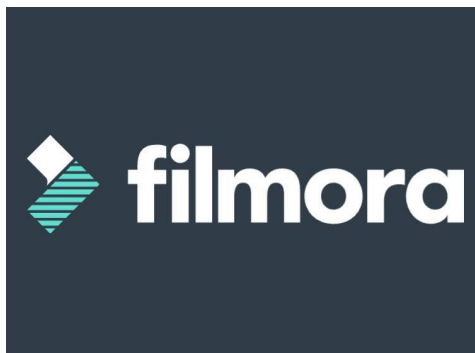
Neki od programa za montiranje videa

Kada se selekcija videa uradi, spremni ste da otvorite program i da počnete da montirate film.

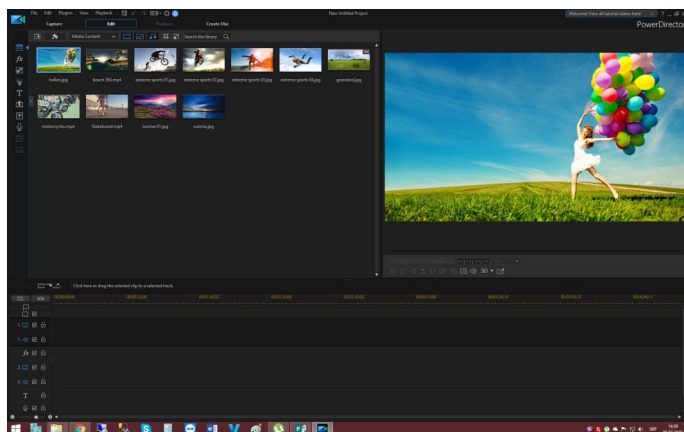
Postoje razni programi za montiranje videa, ali za početnike, najbolji su KineMaster ili PowerDirector CyberLink.

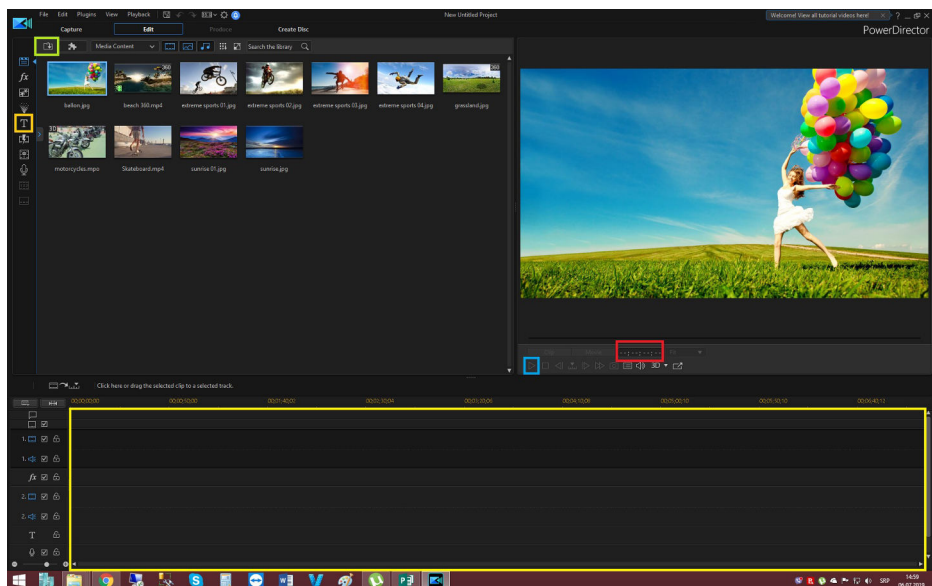
Zašto? Njihovi takozvani „watermarks“ nisu preterano veliki kao kod nekih drugih programa, na primer programa Filmora.

U našim primerima, oslonićemo se na program PowerDirector 17. Praktičniji je i mnogo interesantniji za rad.

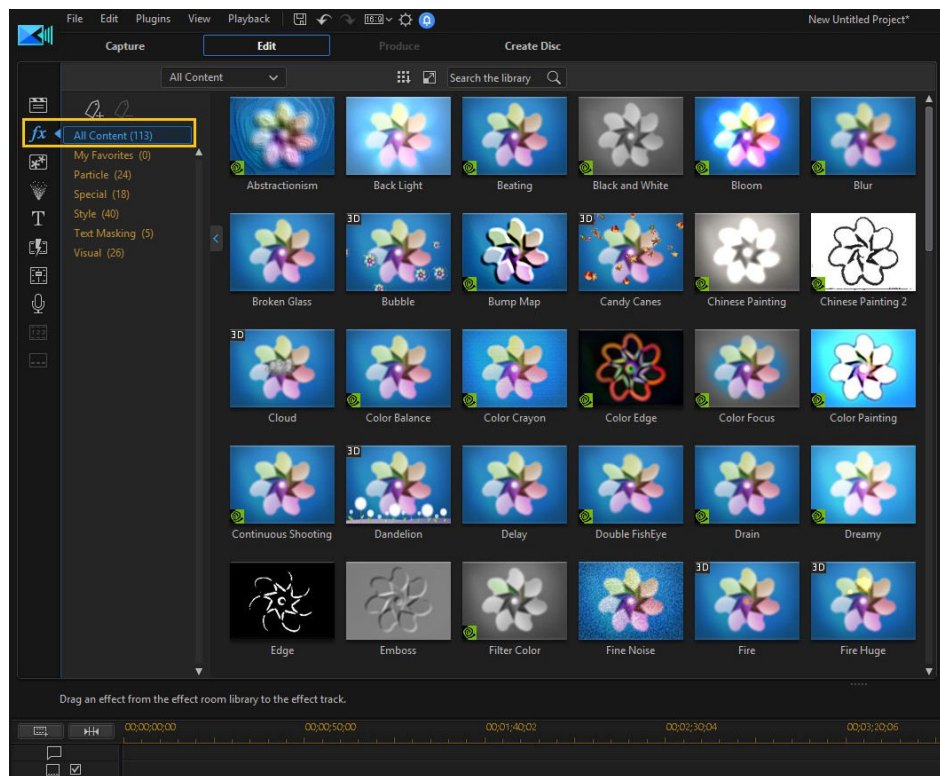
Kada se uđe u program pojavice se ovakva slika:

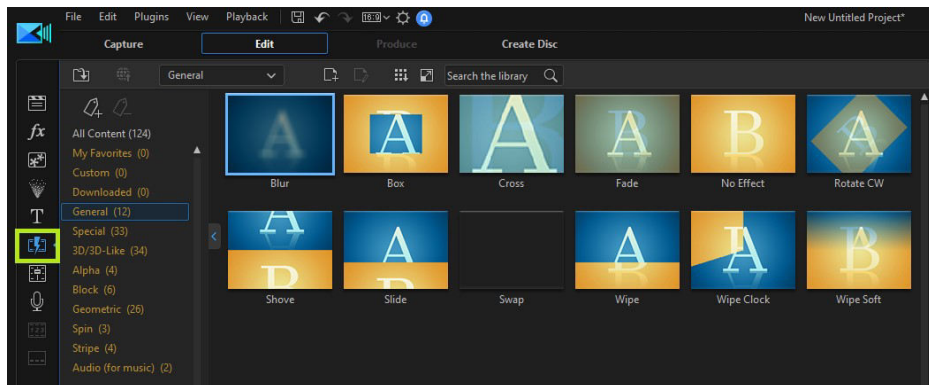
- Označen prostor za ubacivanje video snimaka, muzike i teksta
- Označeno dugme kojim puštate i zaustavljate snimak
- Označen prostor gde se prikazuje trajanje snimka
- Označeno dugme preko kog se ubacuju video snimci
- Označeno mesto preko koga se ubacuje tekst

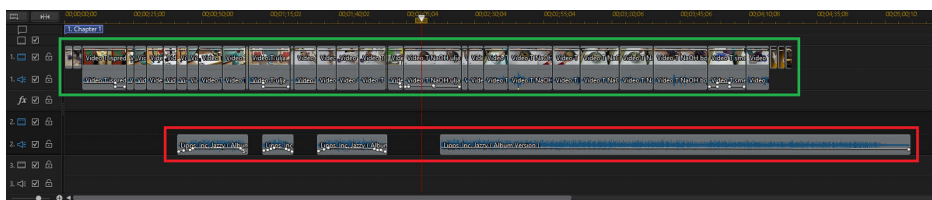

Dugme „fx“ koje je uokvireno žutom bojom na slici iznad otvara polje za specijalne efekte.

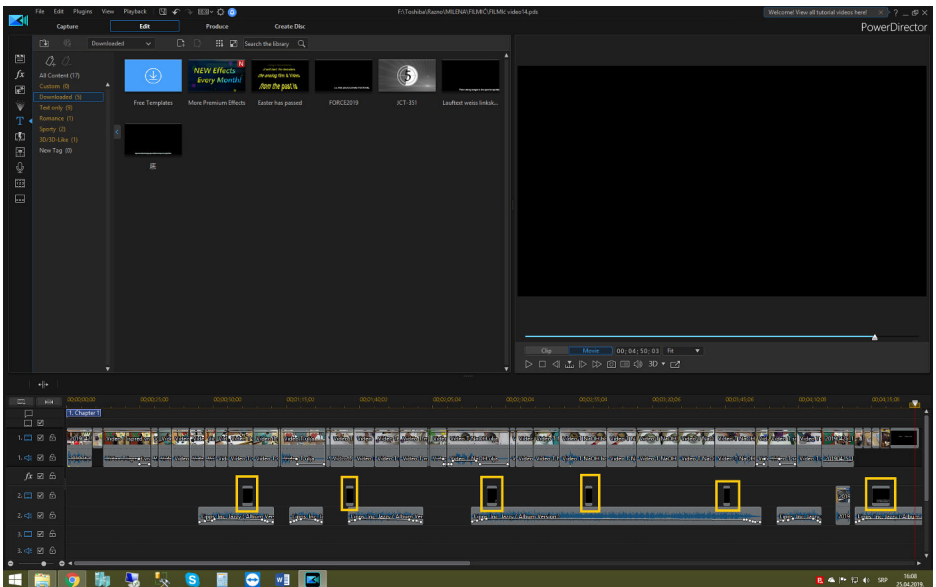

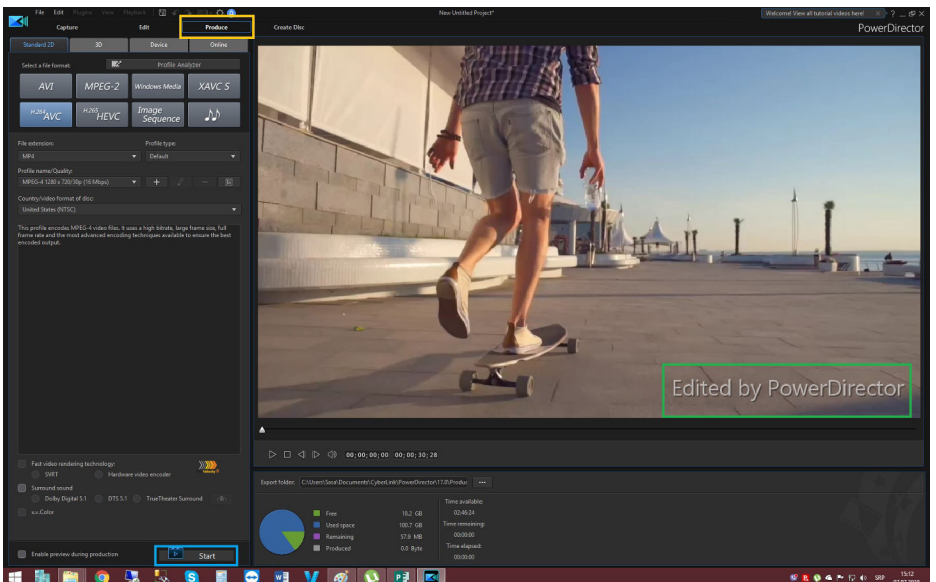
Na gornjoj slici je uokvireno dugme za specijalne efekte, koji se koriste između video snimaka kako prelazi ne bi bili nagli.

Na slici ispod je prikazan prostor u koji se ubacuje video. Crvenom bojom je uokvirena muzika, dok su zelenom bojom označene slike na početku i kraju i snimci između njih.

Na slici iznad uokvireni su kratki tekstovi (titlovi) koji su dodati u video.

- uokvireno dugme „Produce“ koristi se da biste mogli svoj film da sačuvate u mp4 ili drugim formatima
- uokvireno dugme start na kom počinje otpremanje fajla u određen format
- uokviren „watermark“

*Bitna komanda tokom motniranja jeste CTRL + S, što označava da ste sačuvali svoj fajl. Zašto je važna? Ukoliko se računar iznenada ugasi, dosadašnji rad ostaće snimljen i kasnije možete da nastavite da montirate.

ZAKLJUČAK

Nadamo se da vam je priručnik bio od koristi. Video produkciju u školskoj klupi možete primenjivati u različitim oblastima svih školskih predmeta. Dovoljno je da imate mobilni telefon ili video kameru i računar. Rad može da se organizuje na časovima, u vidu domaćeg zadatka ili u slobodno vreme. Bilo da kreirate video sadržaje kojima ćete prikazati naučeno gradivo ili prezentovati vršnjacima i nastavnicima nešto novo, upotpunićete svoja znanja kako iz video produkcije, tako i iz tematike kojom se bavite.

